

Prövning av barnets bästa

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Barnkonventionen slår fast att vid alla åtgärder och beslut som rör barn ska vad som bedöms vara barnets bästa beaktas i första hand. Vid beslut och åtgärder som rör barn till en liten del kan en enklare prövning göras.

Nedan framgår kultur- och fritidsförvaltningens bedömning kring vad som är barnets bästa i förhållande till ett uppdrag om att utreda den geografiska tillgången till kultur- och fritidsverksamhet och identifiera områden med bristande utbud.

Barnets rättigheter i det aktuella ärendet

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet, är odelbara, ömsesidigt beroende av och relaterar till varandra. Vid prövning av barnets bästa måste först och främst de fyra grundprinciperna beaktas. Dessa är artikel 2 om ickediskriminering, artikel 3 om barnets rätt att få sitt bästa prövat, artikel 6 om barnets rätt till liv och utveckling och artikel 12 om barnets rätt att göra sin röst hörd och få den beaktad. Relevant för biblioteksplan är också barnets rätt till lek, vila och fritid (artikel 31).

På vilket sätt, direkt eller indirekt, berörs barn och unga av beslutet eller åtgärden?

Barn och unga berörs av uppdraget på så sätt att utredningen beskriver hur den geografiska tillgången till kultur- och fritidsverksamheter kan utgöra en av flera faktorer som påverkar barn och ungas möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid. Barn berörs dock inte av nämndens beslut att godkänna förvaltningens redovisning av uppdraget. Däremot berörs barn av hur nämnden förhåller sig till utredningens slutsatser vid framtida beslut om exempelvis lokalisering av verksamheter och anläggningar.

Har berörda barn och unga fått ge sina åsikter och har de beaktats?

Redogörelser från högstadieungdomar i Tyresö (inhämtade genom Ung livsstils-undersökningen 2022) har använts för att förstå betydelsen av det geografiska avståndet till verksamheterna i olika områden. Unga har inte lämnat synpunkter på utredningen i sig.

Har barn och ungdomars hälsa, utvecklingsbehov och säkerhet beaktats?

Ja, åtgärderna som föreslås i rapporten är grundade i förvaltningens bedömning av barns bästa och är en sammanvägd bedömning kring vilka faktorer som i högst grad kan påverka barns möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid.

Har det identifierats risker som kan diskriminera enskilda eller grupper av barn och ungdomar?

Olika grupper av barn berörs på olika sätt av var olika anläggningar och verksamheter placeras i kommunen.

- Barn i som bor i tätbefolkade områden har tillgång till ett brett utbud i närområdet. Men brist på tillgång till tider kan utgöra ett hinder i dessa områden om anläggningarna nyttjas av många.
- Barn i glest befolkade områden med långa avstånd (och deras familjer) riskerar att behöva ägna mer tid för att ta sig till aktiviteter.
- Barn som lever i familjer som saknar förutsättningar att ta sig till aktiviteter och som dessutom bor på längre avstånd från utbudet, exempelvis på platser där kollektivtrafiken är mindre utbyggd, löper störst risk att inte kunna ta del av kultur- och fritidsutbudet i kommunen.
- Flickor är en grupp där upplevd otrygghet kan utgöra hinder för att ta del av utbudet. Bland högstadies flickor så uppger endast hälften att de aldrig är rädda på väg till och från aktiviteter och 17 % är ofta eller alltid rädda.¹

Vilka olika handlingsalternativ har identifierats?

Förslaget till beslut gäller att godkänna förvaltningens redovisning av uppdraget.

Har en analys för olika handlingsalternativ gjorts utifrån barnets bästa?

Ja. Var anläggningar och verksamhet ska placeras i kommunen är en prioriteringsfråga. Det vore inte möjligt, eller till samtliga barns bästa att eftersträva en lika jämn servicegrad i alla kommundelar, oavsett om avståndet påverkar barns tendens att delta eller inte.

Genom att väga in fler faktorer än enbart det geografiska avståndet till olika anläggningar så kan betydelsen av avståndet sättas i relation till andra betydelsefulla faktorer som exempelvis familjens tillgång till bil och socioekonomiska förutsättningar. På så sätt har barns bästa beaktats genom olika avvägningar som format utredningens slutsatser.

Planera för återkoppling och utvärdering

Förvaltningen bevakar kontinuerligt betydelsen av tillgången till anläggningar och verksamhet genom exempelvis dialoger med besökare och deltagare. I samband med att nytt förslag till anläggnings- och lokalbehovsanalys årligen tas fram analyseras och prioriteras behov utifrån bland annat den förväntade befolkningsökningen och betydelsen av geografiska avstånd till anläggningar och verksamhet.

¹ Ung livsstil i Tyrnö 2022, fråga 29